

ють в системі судів Російської Федерації. Суттєвим для них є наявність військового звання та контракту про проходження військової служби.

Законом «Про статус суддів в Російській Федерації» передбачено таку вимогу на посаду суддів, як медичне обстеження претендента. Для підтвердження відсутності у претендента на посаду судді хвороб, які перешкоджають призначенню на цю посаду, проводиться його попереднє медичне обстеження, але чомусь перелік таких захворювань затверджено рішенням Ради суддів РФ, хоча ч. 3 ст. 55 Конституції РФ передбачено, що «права і свободи людини і громадянина можуть бути обмежені федеральним законом тою мірою, в якій це необхідно в цілях захисту основ конституційного строю, прав, законних інтересів других осіб, забезпечення оборони країни і безпеки держави».

Висновок. Отже, практична реалізація принципів самостійності судової влади і незалежності суддів Російської Федерації є загальновизначним критерієм правової держави.

Бібліографічні посилання

1. Декларація про державний суверенітет РРФСР від 12 червня 1990 р.
2. Конституція Російської Федерації від 25.12.1993, зі змінами від 30.12.2008.
3. Закон про судоустрій від 08 червня 1991 р. – Ст. 12.
4. Про арбітражні суди в Російській Федерації : Федеральний конституційний закон // Федеральні конституційні закони від 09.11.2009 р. № 5-ФКЗ, 29.03.2010 3 2-ФКЗ. – Ст. 6.
5. Про конституційний суд в Російській Федерації : Федеральний конституційний закон зі змінами від 8 лютого, 15 грудня 2001 р., 7 червня 2004 р., 5 квітня 2005 р., 5 лютого 2007 р., 2 червня 2009 р. – Ст. 5, 13.
6. Про статус суддів в Російській Федерації : Закон Російської федерації від 26 червня 1992 р. № 3132-І (зі змінами та доповненнями).
7. Закон про устрій загальних судів Польської республіки // Дзенник устав. – 1985. – № 31. – Ст. 53.
8. Толкунова В. Н. Трудове право : курс лекцій. – К., 1990.

Надійшла до редакції 06.09.2012

Є.А. Булат

кандидат юридичних наук, доцент
*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)*

УДК 347.75

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ ТА ІННОВАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ РОЗВИТКУ

У статті зроблено огляд питання становлення інтелектуальної власності як категорії та інноваційних процесів розвитку з урахуванням зарубіжного досвіду.

Ключові слова: *інтелектуальна власність, інноваційний розвиток, наукове відкриття, інтелектуальний капітал*

В статье сделан обзор вопроса становления интеллектуальной собственности как категории и инновационных процессов развития с учётом зарубежного опыта.

Ключевые слова: интеллектуальная собственность, инновационное развитие, научное открытие, интеллектуальный капитал

The article describes the question of becoming a category of intellectual property and the development of innovative processes including international experience.

Key words: intellectual property, innovative development, scientific discovery, intellectual resource.

Постановка проблеми. Стратегія інноваційного розвитку нашої держави на сучасному етапі диктує свої вимоги, виконання яких є запорукою успішного функціонування країни в цілому. Однією із складових цього розвитку є наявність добре охоронюваних і захищених результатів творчої праці, які охоплюються поняттям інтелектуальної власності. При цьому варто зазначити, що інтелектуальна власність як категорія, породжена результатом творчої праці, виникла ще у давні часи.

Аналіз публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Питання розвитку інтелектуальної власності, її окремих інститутів досліджувалися такими зарубіжними вченими, як І.А. Блізнець, К.Б. Леонт'єв, А. П. Сергєєв, В. О. Калятін, А. М. Павлов та іншими, а також вітчизняними вченими, зокрема, Ю. С. Шемшученко, Ю.М. Капіцею, Г. О. Андрощуком, О. П. Орлюк, В. С. Дроб'язко, О.Д. Святоцьким, тощо.

Виклад основного матеріалу. Вважається, що найбільш давнім інститутом права інтелектуальної власності є авторське право. Перші ідеї про авторське право виникли вже тоді, коли духовна творчість втілювалася у самостійну діяльність. Наприклад, запозичення твору, який належить іншій людині, а також його перекручування засуджувалося ще у часи Давньої Греції, де існувало положення, згідно з яким рукописи трагедій, які отримали визнання, мали зберігатися в офіційному архіві, щоб можна було проконтролювати недоторканість тексту при постановці п'єс [1].

Поняття гонорару як форма оплати творчої праці, особливості права власності на твори мистецтва були відомі ще римському праву.

Під час розвитку суспільства і формування нових політичних систем, у межах яких виникають інші законодавчі основи регулювання основних сфер життєдіяльності, з'являються також і нові, більш досконалі у порівнянні з давніми, закони, якими регулюються і авторське право, і право винахідника.

Так, наприклад, система привілеїв змінюється законами, які визнають за авторами та їх правонаступниками право на монопольне використання творів і технічних нововведень, які їм належать, протягом встановленого строку. «Право винахідників» було вперше згадано у Венеціанській хартії 19 березня 1474 р., у якій вже визнавалися їх «моральне право» і «виключне право» на використання власного винаходу протягом обмеженого періоду у часі [2].

Виходячи з вищенаведеного можна зробити висновок, що історично головними чинниками, які вплинули на формування інституту інтелектуальної власності були: розподіл праці, відокремлення інтелектуальної праці в особливий вид діяльності, перетворення результатів творчої праці у товари, введення їх у ринковий товарообіг.

Слід відзначити, що «винайдення» авторського і патентного законодавства стало одним із найбільш значущих досягнень людства у галузі права. Абсолютне право закріплювалося і на способи індивідуалізації учасників економічного обороту – фірмові найменування і товарні знаки. Однак, до ХІХ сторіччя, всі ці правові інститути були відокремленими один від одного, не утворювали єдиної системи, не мали загальних положень.

Основи міжнародного права інтелектуальної власності починають формуватися з ХІХ сторіччя. Базисом, яким регулювалось право інтелектуальної власності у міждержавних відносинах, слід вважати ухвалення Паризької, Бернської і Женевської конвенцій [1].

На міжнародному законодавчому рівні термін «інтелектуальна власність» був закріплений у 1967 р. Стокгольмською конвенцією, що заснувала ВОИС- Всесвітню організацію інтелектуальної власності.

Згідно з положеннями цієї конвенції Конвенції (ст. 2 п. VIII) під «інтелектуальною власністю» розуміються права, які відносяться до:

- літературних, художніх и наукових творів,
- виконавської діяльності артистів, звукозапису, радіо - і телевізійних передач,
- винаходів у всіх галузях людської діяльності,
- наукових відкриттів,
- промислових зразків,
- товарних знаків, знаків обслуговування, фірмових найменувань і комерційних зазначень,
- захисту проти недобросовісної конкуренції, а також всі інші права, які відносяться до інтелектуальної діяльності у виробничий, науковий, літературній і художній галузях [3].

Як витікає з вищенаведеного, у цій перелік увійшли як традиційні, так і, так звані, «нетрадиційні» об'єкти інтелектуальної власності.

На сьогоднішній день, відповідно до рекомендацій Всесвітньої організації інтелектуальної власності, у країнах Європи, а також у Сполучених Штатах Америки охороняються практично усі об'єкти інтелектуальної власності, як вищезазначені, так і інші. Враховуючи той факт, що інтелектуальна власність є одним із самих мобільних інститутів, який активно розвивається, зі впевненістю можна стверджувати, що перелік зазначених об'єктів не є вичерпним [4].

Існування сьогодні за кордоном механізму охорони і надійного захисту практично всіх об'єктів інтелектуальної власності за невеликим виключенням, дозволяє зарубіжним країнам не тільки мати потужний науковий потенціал, але також бути конкурентоздатними на ринку но-

вих технологій. Сповідування принципу: «знадобиться все, що поки не використовується», допомогло Японії досягти рівня держави з потужним науково-технологічним рівнем розвитку, випередивши при цьому такого гіганта, як Сполучені Штати Америки.

Так, можна навести наступний приклад. За часів Радянського Союзу, протягом існування системи реєстрації наукових відкриттів, із 900 заявок, які надсилалися, тільки 14 визнавалися науковими відкриттями, внаслідок чого сформувався величезний відмовний фонд, який складали, досить часто, дуже цікаві ідеї [5]. Те, що геть відкидалось радянськими чиновниками, щиро сприймалося науковою громадськістю зарубіжних країн, де чимало таких ідей знайшли своє гідне застосування. І таких прикладів чимало.

Показовим є той факт, що країни, які дотримуються інноваційної моделі розвитку, вже давно і стабільно сповідують позицію всебічної охорони різних об'єктів інтелектуальної власності що, по суті, є потужною базою і запорукою їх успішного функціонування і розвитку, у тому числі, їх економічного добробуту.

Стислий огляд питання свідчить про те, що інтелектуальна власність як прояв творчості найвищого рангу мала цінність с давніх часів, про що свідчать спроби такої охорони і виділення її у самостійний вид ще з часів Давньої Греції. Видається, вже тоді усвідомлювалась актуальність охорони інтелектуального капіталу, прагнення доступними засобами виділити і забезпечити його цілісність.

Цікавим є той факт, що інтелектуальній власності як окремому інституту властива циклічність розвитку, тобто, як витікає з огляду, поворотними моментами її становлення і розвитку є визначені межі накопичення відповідних знань, які виражаються у створенні видатних відкриттів, винаходів, і створенні інших значущих об'єктів інтелектуальної власності. Такі поворотні моменти супроводжуються також ухваленням відповідних нормативних документів, у яких інтелектуальна власність, її об'єкти отримують так зване «друге дихання». У якості прикладу можна навести заснування Всесвітньої організації інтелектуальної власності на Стокгольмській дипломатичній конвенції, основоположного документу, який на міжнародному рівні врегулював і закріпив право на існування таких стратегічно важливих об'єктів як, наприклад, наукові відкриття.

Інноваційний шлях розвитку України на сучасному етапі має включати в себе не тільки успішне функціонування всіх складових економіки, але і також, серед інших, охорону і законодавче закріплення на державному рівні усіх об'єктів інтелектуальної власності, включаючи і нетрадиційні.

Саме це є ключовим чинником для формування і функціонування наукового потенціалу, створення і охорони численних об'єктів інтелектуальної власності і, внаслідок цього, високої конкурентоздатності країни.

Виходячи з вищенаведеного, можна зробити **висновок**, що:

1) зарубіжні країни з розвинутою економікою прагнуть охорони всіх об'єктів інтелектуальної власності – як традиційних, так і нетрадиційних, що дозволяє, врешті-решт, створювати потужний науковий і науково-технічний потенціал;

2) на сучасному етапі інтелектуальній власності як інституту, притаманна властивість циклічності розвитку, що виражається як у створенні відкриттів, винаходів, так і у прийнятті необхідних нормативних документів, якими регулюються суспільні відносини у відповідних сферах;

3) нашій державі, яка дотримується інноваційного шляху розвитку, слід на законодавчому рівні охороняти всі об'єкти інтелектуальної власності, що є потужним чинником у формуванні наукового потенціалу.

Бібліографічні посилання

1. Интеллектуальная собственность [Электронный ресурс].-Режим доступа: <http://ru.wikipedia.org/wiki>. Заглавие с титул. экрана.

2. История возникновения законодательной защиты интеллектуальной собственности [Электронный ресурс]. -Режим доступа: <http://vikoska.com/index.php?mod=arts&id=18>.-Заглавие с титул. экрана.

3. Конвенция учреждающая Всемирную организацию интеллектуальной собственности [Электронный ресурс]. -Режим доступа:http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_169.-Заглавие с титул. экрана.

4. Право інтелектуальної власності Європейського Союзу та законодавство України / За редакцією Ю. М. Капіці: кол. авторів Ю. М. Капіца, С. К. Ступак, В. П. Воробйов та ін.- К.: Видавничий Дім «Слово», 2006.-1104 с.

5. Научные открытия учёных Украины [Андрощук Г. А., Бошицкий Ю. Л., Булат Е. А.] и др.; Ин-т гос-ва и права им. Корецкого НАН Украины; Междунар. центр прав. проблем инт. собственности; Междунар. ассоциация авторов науч. открытий. – К. : Новая идеология. – 2004. – 112 с.

Надійшла до редакції 11.09.2012

О.В. Гафурова

кандидат юридичних наук, доцент
(*Національний університет біоресурсів
і природокористування України*)

УДК 347.463/763

ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТРАНСПОРТНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ У СІЛЬСЬКІЙ МІСЦЕВОСТІ

Комплексно досліджено правове забезпечення транспортного обслуговування у сільській місцевості. Розкрито порядок надання послуг сільському населенню у сфері автобусних перевезень, а також доставки школярів до навчальних закладів.

Ключові слова: *транспортне обслуговування, програма «сільський автобус», соціально значущі послуги, базові соціальні нормативи, пішоходна доступність.*

Проведено комплексное исследование правового обеспечения транс-